

2019 HALLITUSOHJELMA- TAVOITTEET

ammattiliitto **pro**

Antti Malste

Yhteiskuntasuhteiden asiantuntija

+358 50 441 8495

Henrik Haapajärvi

Elinkeino- ja ympäristöpoliittinen asiantuntija

+358 50 339 2604

Tanja Lehtoranta

Työympäristö- ja tasa-arvoasiantuntija

+358 50 572 2568

Ammattiliitto Pro

www.prolitto.fi

Selkämerenkuja 1A, PL 183

00181 Helsinki

etunimi.sukunimi@proliitto.fi

Johdanto

Suomen talous on vihdoin kasvu-uralla ja työllisyys kohenee. Päätynyt taantuma osoitti elinkeinorakenteemme heikkoudet: vienti on yksipuolista ja perustuu liian alhaisen jalostusasteen tuotteille. Palvelualoilta tuleva kasvu ei riitä talouden pysyväksi kivijalaksi ja kasvukausi saattaa jäädä myös toivottua lyhyemmäksi. Tulevan hallituksen on hyödynnettävä vallitseva talouden myötätuuli elinkeinorakenteemme uusintamiseksi ja monipuolistamiseksi.

Digitalisaatio muuttaa työn tekemisen muotoja ja liiketoimintamalleja sekä luo että tuhoaa työpaikkoja. Politiikalla on turvattava kaikille oikeus työhön teknologiamurroksessa. Uudessa digiajan muutosturvassa jokaisella on oikeus kouluttautua ja päivittää osaamistaan läpi työuran.

Ilmastonmuutoksen vastainen taistelu ei voi enää odottaa. Suomen on vauraana teollisuusmaana muutettava taloutensa perusteita sosiaalisesti kestävällä tavalla. Energiantuotantoa ja valmistusteollisuutta on ohjattava kohti vähähiilisyttä. Suomen on ennakkolullottomasti kehitettävä uusia liikenteen, asumisen ja maankäytön vähähiilisiä ratkaisuja. Tästä muodostuu myös etu Suomen kansainväliselle kilpailukyvyille.

Suomessa työelämän kehittäminen on pysähtynyt ja pahoinvointi työelämässä lisääntyy. Työntekijöiden lainsäädännöllistä suojelua on parannettava ja työelämää huokoistettava jaksamisen parantamiseksi. Työajan tulee joustaa entistä paremmin työntekijöiden elämäntilanteen mukaan. Työntekijöiden vaikuttamista omiin työoloihin on vahvistettava.

Työllisyysasteen kasvattaminen ja hyvinvointivaltion rahoituksen turvaaminen tarkoittavat sekä perhevapaiden, että sosiaaliturvajärjestelmän uudistamista.

TEKNOLOGIAMURROS
ILMASTO:
KRIISI
MUUTOSTURVA

FO
FY
F

SOSIAALI-
TURVA

KOULUTUS
INNOVAATIOT
DIGIAIKA
INFRA
IHMIS-
OIKEUDET HYVÄ
HALLINTO

Pron ratkaisut

tulevan hallituskauden keskeisiin haasteisiin

Teknologiamurros ja ilmastokriisi
uudeksi liiketoiminnaksi

6–7

Muutosturva, koulutus ja
innovaatiot digiaikaan

8–9

Uuteen työelämään
uudet pelisäännöt

9–10

Kunnianhimoa infrastruktuurin
ja yritysympäristön kehitykseen

10–11

Uudistukset sosiaaliturvaan ja perhevapaisiin
sekä työkaluja tasa-arvotyöhön

12–13

Hyvä hallinto ja koulutusjärjestelmä kasvualusta
yhteiskunnan ja talouden kehittymiselle

14–15

Suomi ajaa työ- ja ihmisoikeuksia
EU:ssa ja globaalisti

16–17

HAASTE

Suomi on kilpailijamaistaan jäljessä tuottavuutta parantavissa investoinneissa.

Maailmalla on kysyntää ympäristöystävällisemmälle teknologialle ja monien toimialojen markkinoilla on uusjako käynnissä.

Suomalaiset yritykset on nostettava kilpailun kärkeen korkeammalla laadulla ja innovatiivisemmilla tuotteilla.

RATKAISUT

Hallitus laatii kattavan elinkeino- ja teollisuuspoliittisen ohjelman. Se kannustaa ja tukee yksityisen sektorin investointeja robotisaation hyödyntämiseksi, digitaalisten palveluiden kehittämiseksi ja tuotantoteollisuuden laadun sekä jalostusasteen kasvattamiseksi. Laajalla yhteisohjelmalla ohjataan monien alojen yhteiskehittämistä ja osaamiskeskittymien syntymistä.

Valtio tukee kiertotalouden ja vähähiilisten tuotantotapojen kokeiluja ja referenssilaitoksia. Tuotantoteollisuutta ja kuluttamista ohjataan kohti vähähiilisempiä ratkaisuja.

TEKNOLOGIAMURROS ILMASTO- KRIISI

Hallitus vaatii julkisilta hankinnoilta innovaatioasteen nostamista ja suosii eettisesti kestävämpiä valintoja.

Metsäteollisuudessa on tärkeää pyrkiä nostamaan tuotteiden jalostusastetta. Puun hyödyntäminen raaka-aineena nykyistä monikäyttöisemmin lisää suomalaisten yritysten kilpailukykyä. Puurakentamisen mahdollisuudet toteutetaan täysimääräisesti.

Suomi varmistaa teknologia-alan yrityksille kilpailukykyisen toimintaympäristön ja huolehtii, ettei verotuksella luoda esteitä esimerkiksi datakeskusten rakentamiselle.

HAASTE

Suomalaisten nuorten oppimistulokset ovat heikentyneet ja koulutusjärjestelmämme rahoitusta on leikattu liikaa.

Digitalisaatio haastaa päivittämään yli miljoonan aikuisen osaamista tulevina vuosina.

Lisäksi julkisen ja yksityisen sektorin tutkimukseen ja tuotekehitykseen suunnatut panostukset ovat romahtaneet.

RATKAISUT

Hallitus nostaa oppivelvollisuusiikää ja muuttaa esikoulun kaksivuotiseksi. Peruskoulussa panostetaan digitaalisten oppimiseen ja nostetaan matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opetuksen tasoa.

Jokainen nuori saa maksuttoman toisen asteen opiskelupaikan. Riittäväällä lähiopetuksella varmistetaan kansallinen osaamistason nousu. Korkeakoulujen rahoitusta lisätään.

Työkäisille turvataan oikeus koulutukseen ja oman osaamisen päivittämiseen. Luodaan järjestelmä, jolla tunnustetaan ja tunnustetaan työssä hankittu osaaminen. Oppisopimus-koulutusta kehitetään työssäkäyvien aikuisten koulutusmuotona.

Yritys- ja virastokohtaiset koulutus suunnitelmat laaditaan henkilöstön edustajien kanssa ja niissä ennakoitaan yri-

MUUTOSTURVA KOULUTUS INNOVAATIOT DIGIAIKA

tyksen, alan ja koulutettavan tarpeet. Yritysten vastuuta henkilöstön osaamisen kehittämisestä lisätään erityisesti irtisanomistilanteissa.

Ammatti- ja korkeakoulujen aikuiskoulutuksen tarjontaa parannetaan ja luodaan uusia moduulipohjaisia koulutuskokonaisuuksia työelämän tarpeisiin. Toteutetaan kattava muunto- ja täydennyskoulutuskokonaisuus ja parannetaan koulutusjärjestelmän ennakoivuutta.

Koulutuksen rahoitusta suunnataan myös sellaisille aloille, joilla työllisyysnäkyvät ovat valoisat mutta kouluttaminen kallista.

Julkisen sektorin osuutta innovaatio- ja tutkimus- ja tuotekehitykseen kasvatetaan ja lisätään verotuksellisia kannusteita yritysten tutkimus- ja tuotekehitykseen.

HAASTE

Suomalaisen työelämän kehittäminen on pysähdyksissä ja jäämässä jälkeen muun Euroopan kehityksestä. Vakituinen työpaikka ei ole itsestäänselvyys ja omaa osaamista on päivitettävä jatkuvasti.

Työaikajärjestelyt eivät jousta riittävästi työntekijöiden elämäntilanteen mukaan, eikä työsuojelulainsäädännössä riittävästi huomioida henkisiä kuormittavuustekijöitä.

RATKAISUT

Yhteistoimintalakia uudistetaan vahvistaen aitoa vuoropuhelua työnantajien ja työntekijöiden kesken. Yhteistoimintalaissa työntekijöiden vaikuttamismahdollisuuksia vahvistetaan ja lakia uudistetaan oikeudenmukaisemmaksi, jotta kotimainen irtisanomissuoja lähenee eurooppalaista tasoa.

Työsuojelulainsäädäntöä uudistetaan tunnistamaan paremmin henkiset kuormittavuustekijät ja lisätään työnantajien velvoitteita valvoa ja parantaa työntekijöiden työhyvinvointia, jaksamista ja terveyttä.

Itsensä työllistävien ja alustatalouden kautta tuloja hankkivien oikeuksia ja asemaa parannetaan ottamalla käyttöön valmistelussa oleva uusi yhdistelmävakuutus. Varmistetaan, etteivät esimerkiksi salassapito- ja kilpailusääntely tai -sopimukset tarpeettomasti rajoita tulojen hankkimista.

Työntekijöiden mahdollisuudet vaikuttaa omaan työaikaansa ja työteon olosuhteisiin kaipaavat parannusta.

Nollatuntisopimukset kielletään ja alipalkkaus kriminalisoidaan. Maahanmuuttajien työllistymisedellytyksiä tuetaan ja nopeutetaan työelämään siirtymistä.

Lainsäädännöllä turvataan työntekijöiden oikeus selkeämmin erottaa oma vapaa-aika ja työaika. Vahvistetaan työntekijöiden mahdollisuutta etätöihin mm. henkilökohtaisin perustein.

Suomeen säädetään yritys vastuulaki, mikä vahvistaa yritysten velvollisuutta valvoa ihmisoikeuksien toteutumista omassa alihankintaketjuissaan.

Ammattiliitot saavat kanneoikeuden väärinkäytösten ehkäisemiseksi työelämässä, mikä edistää samalla yritysten välistä reilua kilpailua. Työehtojen tulkinnassa siirrytään työnantajien tulkintaetuoikeudesta myötämääräämisperiaatteeseen.

HAASTE

Logistiikan merkitys kilpailutekijänä korostuu ja Suomi on pitkien etäisyyksien vuoksi epäedullisessa asemassa.

Teollisuuden sähköistyminen edellyttää edullista sähköenergiaa ja hyvää toimitusvarmuutta.

Yritysrahoituksen instrumentit ovat Suomessa edelleen kehittymättömät.

RATKAISUT

Suomi kasvattaa sähkötuotannon omavaraisuutta, poistaa esteitä hajautetumman tuotannon tieltä, tukee myös pienempiä tuotantoyksiköitä sekä poistaa tuplaverotuksen varastoivalta energialta.

Uusilla älyliikenteen ratkaisuilla sekä kunnianhimoisemmillä investoinneilla Suomi pystyy järjestämään logistiikkaketjuja kilpailijamaita tehokkaammin. Panostetaan rataverkkoon suurnopeusjuniin siirtymiseksi.

Toimenpiteitä yritysrahoituksen kehittämiseksi jatketaan mm. edistämällä pankkien ja erityisluottolaitosten yhteistyötä. Rahoitusalan uusia FinTech-ratkaisuja edistetään

YRITYS- YMPÄRISTÖ INFRA

mm. joustavan sääntelyn avulla. Finanssialoja uudistavat kokeilut mahdollistetaan kaikille toimijoille samoilla ehdoilla. Suomessa otetaan käyttöön positiivinen luottotietorekisteri.

Suomi rakentaa nopeasti kattavan 5G -verkon, ja 6G-tutkimuksella nostetaan Suomi jälleen verkkoteknologioiden aallonharjalle. Turvataan tietoliikenneyhteyksien investointiympäristön ennakoitavuus.

Tekoälyn hyödyntämisen oikeudelliset ja eettiset vastuukysymykset ratkaistaan ennen uusien teknologioiden käyttöönottoa.

Uudistukset sosiaaliturvaan ja perhevapaisiin sekä työkaluja tasa-arvotyöhön

HAASTE

Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä luo kannustinloukkuja, eikä työtulon ja sosiaaliturvan yhdistäminen ole helppoa.

Perhevapaajärjestelmä on liian jäykkä eikä edistä joustavasti miesten perhevapaiden laajempaa käyttöä.

Miesten ja naisten väliset tuloerot eivät kapene, ja nuorten työntekijöiden suoja on työelämässä heikko.

RATKAISUT

Sosiaaliturvaa uudistetaan niin, että eri statuksilta toisille siirtyminen helpottuu. Sosiaaliturvan, asumistuen ja työtulon yhdistävyyttä parannetaan, ilman että sosiaaliturvajärjestelmä toimii matalapalkkatukena.

Velvoitetta palkkakartoitusten tekemiseen vahvistetaan ja luottamusmiehellä on lakiin kirjattu oikeus olla mukana tasa-arvosuunnittelun ja palkkakartoituksen kaikissa vaiheissa sekä saada koko henkilöstön palkkatiedot käyttöönsä.

Valtio uudistaa perhevapaajärjestelmän ja lähtökohtana on 6+6+6-malli.

SOSIAALI- TURVA TASA-ARVO

Syrjintää iän, terveydentilan, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, etnisen taustan tai muulla perusteella karsitaan johdonmukaisesti työpaikoilla lisäämällä esimiesten osaamista ja lainsäädännön suojaa.

Sukupuolen mukaista jakoa ehkäistään ennalta ja puretaan kaikilla koulutusasteilla sukupuoli- ja tasa-arvotietoisella opetuksella.

Palkka-avoimuutta lisätään. Säädetään laki palkkojen avoimuudesta vähintään yli 150 hengen yrityksissä sekä yritysten velvollisuudesta raportoida palkkakartoituksen tuloksista.

Hyvä hallinto ja koulutusjärjestelmä ovat kasvualusta yhteiskunnan ja talouden kehittymiselle

HAASTE

Määrärahaleikkausten vuoksi valtionhallinnon voimavarat ja tehtävät eivät ole tasapainossa.

Julkisen sektorin viranomaistehtäviä siirretään lyhytjänteisesti yrityksille ja kolmannelle sektorille.

Henkilöstön muutosturva on valtiolla puutteellinen. Yliopistojen ja korkeakoulujen rahoituksen jatkuva epävakaus ja heikko ennakoitavuus heikentää koko kansantalouden kasvun eväitä.

RATKAISUT

Valtionhallinnon toimintamenot on budjetoitava täysimääräisinä. Leikkauksiin ei ole enää varaa ja hyvän hallinnon toteutuminen vaatii henkilöstön lisäämistä valtiohallinnossa.

Valtion oma palvelutuotanto on säilytettävä aina kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua sekä yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutumisen kannaltaärkevin vaihtoehto. Julkisen vallan käyttö on säilytettävä demokraattisen päätöksenteon piirissä.

Valtio tulee rinnastaa työnantajana konserniin. Tulevan hallituksen on viipymättä päivitettävä muutosturvamääräykset. Muutosturvamääräyksiä tulee muuttaa siten, että yksittäisen viraston virkamiehen uudelleensijoittamis- ja koulutusvelvoite ulotetaan koskemaan koko valtionhallintoa.

HYVÄ HALLINTO KOULUTUS- JÄRJESTELMÄ KASVUALUSTANA

Kansallista kilpailukykyä voidaan parantaa investoimalla yhteiskunnan infrastruktuuriin ja valtion palveluihin sekä niihin liittyviin hyvään hallintoon, koulutukseen ja tutkimukseen. Hyvät valtion palvelut sekä oikeudenmukainen yhteiskunta tarvitsevat osaavia ja motivoituneita työntekijöitä.

Yliopistoindeksin jäädyttäminen on poistettava ja taattava yliopistoille riittävä perusrahoitus.

HAASTE

Euroopan unionia on kehitetty liikaa yrityselämän lähtökohdista.

Yhteiskunnan ja kansalaisten kokonaisetua ei ole kunnioitettu tarpeeksi.

EU toimi liian hitaasti finanssikriisissä ja päätöksenteollaan aiheutti sosiaalivaltion rapautumisen useassa EU:n jäsenmaassa.

RATKAISUT

Euroopan unionissa vahvistetaan sosiaalista pilaria ja parannetaan työntekijöiden suojelua. Suomi ajaa aktiivisesti eurooppalaisten standardien luomista näiden tavoitteiden edistämiseksi.

Euroopassa vahvistetaan mekanismeja, mitkä lisäävät talouskasvun ja sosiaalisen kehityksen kytkentöjä. Tuloerojen kasvua torjutaan ja lisätään yritystoiminnasta syntyvien voittojen taisempaa jakaantumista sekä estetään veronkiertoa.

Vapaakauppaa edistetään niin kansainvälisellä ja alueiden välisellä tasolla, mutta vain sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. EU:n neuvottelemien vapaakauppasopimusten yhteydessä turvataan työelämän perusoikeuksien toteutumisen – sopimuskumppanit ratifioivat ILO:n sopimukset ja myös käytännössä noudattavat niitä.

GLOBAALIT IHMIS- OIKEUDET

EKP:n perustehtävää laajennetaan työllisyyden suo-
jeluun ja ESIR-rahoituksesta muodostetaan pysyvä
investointi- ja suhdannepolitiikan työkalu.

**EU:hun säädetään yhtenäinen minimi yritysvero-
kannalle** ja nettikaupalle asetetaan yhtenäinen
arvonlisävero.

**Liikennettä ja teollisuutta koskevat päästörajoituk-
set** säädetään EU-tasolla hiilivuodon estämiseksi.

Suomi nostaa kehitysapunsa suositeltuun 0,7%
osuuteen bruttokansantuotteesta, painottaa so-
siaalisen oikeudenmukaisuuden lisäämistä ja ilmas-
tonmuutoksen torjuntaan tähtäävää kehitysapua.

Antti Malste

Yhteiskuntasuhteiden asiantuntija
+358 50 441 8495

Henrik Haapajarvi

Elinkeino- ja ympäristöpoliittinen asiantuntija
+358 50 339 2604

Tanja Lehtoranta

Työympäristö- ja tasa-arvoasiantuntija
+358 50 572 2568

Ammattiliitto Pro

www.proliiitto.fi

Selkämerenkuja 1A, PL 183
00181 Helsinki

etunimi.sukunimi@proliitto.fi